

Zadeva: **Predlogi amandmajev za ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O INTERVENTNIH UKREPIH ZA ZAJEZITEV EPIDEMIJE COVID-19 IN OMILITEV NJENIH POSLEDIC ZA DRŽAVLJANE IN GOSPODARSTVO**

Spoštovani poslanci,

predlagamo, da se v 43. členu spremeni besedilo 101.a člena (spremembe so označene z rumeno):

101.a člen

(vrednotnice **in jamstvo za izplačilo vplačil potrošnikov v primeru odpovedi**)

(1) Če pogodba o paketnem potovanju zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin, ki jih povzroča epidemija, ni izpolnjena, se šteje, da organizator potovanja izpolni svojo obveznost glede vračila vseh plačil iz šestega in osmega odstavka 57.f člena ter 1. točke 57.g člena Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoliT in 31/18), če potrošniku izda vrednotnico v višini vseh plačil potrošnika, brez odbitka kakršne koli odstopnine ali stroškov.

Utemeljitev spremembe

Potrošniki nas obveščajo, da so jim turistične agencije sporočile, da bodo od njihovih vplačil odšteli svoje provizije, administrativne stroške ali prijavnine ipd., kar je v direktnem nasprotju z Zakonom o varstvu potrošnikov in evropsko direktivo o paketnih potovanjih 2015/2302. Zato v izogib napačnim tolmačenjem predlagamo dopolnitev zakonskega teksta.

(2) Vrednotnica se glasi na prinosnika in omogoča unovčljivost v celoti ali delno v 24 mesecih od izdaje. Če potrošnik izdane vrednotnice ne unovči v celotni ali delni vrednosti v 24 mesecih od izdaje, mu organizator potovanja v naslednjih 14 dneh vrne znesek, na katerega se glasi vrednotnica, z obrestmi po obrestni meri 2 % letno.

Utemeljitev spremembe

Zahteva, da potrošniki brezobrestno kreditirajo ponudnike storitev, ni sprejemljiva, še zlasti če primerjamo pogoje v primeru moratorija za plačilo posojil, kjer zakonodajalec ni sprejel odloga obresti, ampak bankam zagotovil, da bodo obračunale vse zapadle obresti.

Predlagano obrestno mero 2% letno uporablja Finančna uprava RS pri dogovoru za obročno plačilo davčnega dolga.

Predlog, da je možno uporabiti vrednotnico za več potovanj, pa povečuje njeno uporabnost in s tem tudi privlačnost za potrošnike.

Predlagamo, da po preteku 24 mesecev organizator potovanja v naslednjih 14 dneh avtomatsko vrne neizkoriščen del vrednotnice, s čimer se prav tako povečuje njena privlačnost za potrošnike.

(3) Izdana vrednotnica je predmet jamstva za povračilo vseh plačil, ki so bila izvedena s strani potrošnika ali v njegovem imenu, če posamezne potovalne storitve niso izvedene zaradi likvidnostnih težav organizatorja potovanja. Jamstvo za povračilo vseh plačil potrošnika iz 58. člena Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKot in 31/18) velja tudi za vrednotnice.

Utemeljitev spremembe

Sprememba je po našem mnenju nujna, ker je sedanja formulacija tega odstavka neustrezna, saj omenja pogoj: »... če posamezne potovalne storitve niso izvedene zaradi likvidnostnih težav organizatorja potovanja.«

Naša sprememba v celoti sledi obrazložitvi predlagatelja, ki se sklicuje na 58. člen ZVPot in poudarja: »..., da se s tretjim odstavkom tega člena določa, da jamstvo po ZVPot velja tudi za izdano vrednotnico in da se s tem določa varovalo za potrošnike za primer, če bi bilo kljub izdaji vrednotnic poslovanje organizatorjev potovanj tako okrnjeno, da bi se ti znašli v likvidnostnih težavah in potrošniki izdanih vrednotnic po koncu epidemije COVID-19 ne bi mogli unovčiti.«

(4) Za povračilo vseh plačil potrošnikom jamči organizator potovanja z vsem svojim premoženjem. Za povračilo vseh plačil jamči kot porok tudi Republika Slovenija. Podrobnejši postopki v zvezi z uveljavitvijo porošstva, roki in dokumentacijo se določijo z uredbo, ki jo sprejme vlada.

Utemeljitev spremembe

Jamčevanje organizatorja potovanja ni zadostno jamstvo za potrošnike, da bodo po izteku 2 let prejeli svoj denar. Vsaka gospodarska družba ali samostojni podjetnik že po veljavni zakonodaji odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, vendar pa v primeru stečaja ostanejo zlasti mali upniki brez poplačila svojih terjatev, saj njihove terjatve niso zavarovane niti nimajo prednosti pri poplačilu v stečajnem postopku. Zato je za vrednotnice, ki imajo rok trajanja 2 leti, nujno potrebno vzpostaviti dodatno poroštvo, ki ga zagotavlja država, po analogiji za poroštva, ki jih država zagotavlja za bančne kredite za zagotovitev likvidnosti podjetij.

Brez dodatnega porošstva države vrednotnice nimajo kritja, ki bi potrošnikom zagotavljalo njihovo izplačilo.

Posebej poudarjamo, da je zaupanje potrošnikov v slovenske turistične agencije v veliki meri odvisno prav od rešitev, ki bodo sprejete za vrnitev njihovega denarja v času sedanje epidemije, saj zdravstvena stroka opozarja, da bo tudi v prihodnosti lahko prišlo do izbruha epidemij večjih razsežnosti. Brez turistov pa ni turizma.

(5) Ta določba ne posega v pravico potrošnika, da navkljub ponudbi vrednotnice od organizatorja potovanja zahteva vračilo vseh plačil, če se potrošnik s ponujeno vrednotnico ne strinja. Organizator potovanja potrošniku vrne vsa plačila v 14 dneh po uveljavitvi tega zakona. ~~dvanaajstih mesecih po razglasitvi prenehanja epidemije.~~

Utemeljitev spremembe

Zakon o varstvu potrošnikov izrecno določa, da ima potrošnik v primeru odpovedi potovanja pravico do vrnitve vseh vplačil v roku 14 dni po odpovedi pogodbe o potovanju. V času, ko zaradi posledic epidemije nosijo potrošniki veliko finančno breme in potrebujejo denar za plačilo svojih obveznosti, je drastično zmanjševanje pravic, ki jim jih priznava nacionalni zakon in evropska zakonodaja (direktiva 2015/2302) nepravilno in kratkovidno.

Zaradi izrednih okoliščin menimo, da se lahko največ za čas trajanja izrednih okoliščin določi daljši izpolnitveni rok, ki pa ne sme presegati 14 dni od uveljavitve tega zakona. To podaljšanje začetka teka roka za izpolnitev zahtevka potrošnika omogoča turističnim agencijam, da pridobijo ugodna bančna posojila in si zagotovijo pogoje za nadaljnje poslovanje.

Poudarjamo, da potrošniki ne morejo reševati problema likvidnosti organizatorjev potovanj, ki so gospodarske družbe ali samostojni podjetniki, ampak se mora ta problem reševati z likvidnostnimi posojili, ki so zagotovljena prav z namenom pomoči gospodarstvu.

(6) Ukrep iz tega člena se uporablja tudi za vračilo plačil potrošnika, ki so bila izvedena pred uveljavitvijo tega zakona, če pogodba o paketnem potovanju ni bila izpolnjena zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin iz prvega odstavka tega člena.

Pripomba

Brez nujno potrebnih sprememb predlagani zakon pomeni korenit poseg v pridobljene pravice potrošnikov, saj jim za najmanj 1 leto ukine pravico do povrnitve njihovega denarja prav v času, ko ga potrebujejo za lajšanje finančnih posledic epidemije. V primeru nespremenjenih določb 101. a člena se ne moremo strinjati s predlagateljem, da je predlagana določba o retroaktivnosti veljavnosti tega zakona ustavno pravno dopustna. Poudarjamo, da je varstvo potrošnikov v javnem interesu in zato spreminjanje zakonodaje v škodo potrošnikov ni utemeljeno.

Za upoštevanje in podporo naših sprememb se vam vnaprej zahvaljujemo.

Zveza potrošnikov Slovenije
predsednica Breda Kutin